

Aleksandra Cofta-Broniewska

Gąski, gm. Gniewkowo, woj.
bydgoskie. Stanowisko 18

Informator Archeologiczny : badania 21, 114-115

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DUTRÓW KOLONIA, gm. Telatyn
woj. zamojskie
Stanowisko 10

Wojewódzki Ośrodek
Archeologiczno-Konserwatorski
w Zamościu

Badania prowadziła mgr Ewa Banasiewicz. Praca finansował
WOA-K w Zamościu. Pierwszy sezon badań. Osada z późnego
okresu wpływów rzymskich.

Obszar stanowiska zajmujący ponad 7 ha rozciąga się na południowym stoku prawego dopływu
Huczwy - Kmiczynki. Badania sondażowe objęły 60 m² powierzchni stanowiska. Stwierdzono całkowite
zniszczenie warstwy kulturowej, jedynie na poziomie lessu zachowały się zagłębione obiekty. Dziesięć
obiektów, z osiemnastu odkrytych, to dołki poszupowe /w jednym zachował się znaczny fragment belki
drewnianej/. Były one związane z konstrukcją budynków słupowych stanowiących zabudowę osady. Odsło-
nięto część ziemianki zagłębioną na ok. 1 m w gruncie. Odkryto także dwa pochówki zwierzęce - jed-
nym z nich szkielet psa zalegał na gł. 70 cm, w jamie oprócz kości wystąpiły fragmenty naczyńia to-
czanego. Grób ten jest późniejszy od osady i można go datować na V/VI w. n.e. i łączyć z wpływami
południowymi docierającymi z obszaru kultury Sintana de Mures.

Materiały znajdują się w WOA-K w Zamościu.

Badania powinny być kontynuowane.

GĄSKI, gm. Gniewkowo
woj. bydgoskie
Stanowisko 18

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu
Instytut Prahistorii
Zakład Prahistorii Polski

Badania prowadził zespół pod kierownictwem doc. dr hab.
Aleksandry Cofta-Broniewskiej. Finansował UJ w Krakowie.
Czwarty sezon badań. Osada kultury pucharów lejkowatych
/faza IVA/, cmentarzysko kultury przeworskiej z późnego
podokresu lateńskiego i wczesnego podokresu wpływów rzym-
skich, /PL₂-B₂/, osada kultury przeworskiej z późnego pod-
okresu wpływów rzymskich /C₃-D₁/ oraz osiedle z okresu
wczesnego średniowiecza /faza D/.

Eksploatacją objęto powierzchnię 2,5 ara w ramach niewielkiego wyniesienia, Badając jego stoki:
północnozachodni i południowozachodni. Łącznie zarejestrowano 168 różnorodnych obiektów nieruchomych.

Wynikiem osadnictwa kultury pucharów lejkowatych jest co najwyżej 18 śladów po słupach, 15 jam,
a także spora liczba dużych fragmentów naczyń datujących,okres bytowania tutaj grupy ludności neoliti-
cznej na fazę IV A.

Najintensywniej obszar osadnianego stanowiska był użytkowany przez ludność kultury przeworskiej,
która w późnym podokresie lateńskim założyła tutaj cmentarzysko. Odsłonięto 70 obiektów, w tym 56 grobo-
wych i 14 innych /samotne luźno stojące kubki, tzw. układy tj. skupiska niamków naczyń z ewentualnym
dodatkiem jakiegoś przedmiotu. Wśród grobów wystąpiły pochówki szkieletowe /8/ i ciałopalna /48/. Obok
popielnicowych - zarówno czystych jak i obsypanych resztkami stosu - odkryto groby bezpopielnicowe,
w których fragmenty naczyń umieszczano na dnie jamy. Poza grobami wieszczącymi popielnice wypełnione
kośćmi znajdowały się w nich naczynia z niewielką ilością kości, a nawet kilkana fragmentami. Podob-
nie i groby bezpopielnicowe różnią się ilością składanych w nich szczątków zmarłego.

Zróżnicowanie wykazywały również pochówki szkieletowe, bowiem poza stanowiącym regułą ułoże-
niem na osi N - S z głową na południe i twarzą na wschód, w tym roku odsłonięto 4 osobniki z głową na
północ i twarzą ku zachodowi.

Cmentarzysko dostarczyło obfitej serii naczyń glinianych, zapinek żelaznych i brązowych, części
metalowych pasa, noży, grotów oszczepów, jak również 2 mleczki, umba, nożyc i innych.

Kolejna faza zasiedlenia stanowiska datowana jest na okres $C_3 - D_1$, kiedy to ludność kultury przeworskiej założyła tutaj niewielką osadę. Eksploatowano i zarejestrowano jamy gospodarcze /19/ i wiele śladów po stępach /34/.

Oprócz materiału ceramicznego znaleziono szereg przedmiotów z późnego podokresu wpływów rzymskich, np. kilka zapinek brązowych, szereg noży żelaznych, kilka fragmentów naczyń szklanych i dość liczne fragmenty bursztynu.

Wydobyto również skarb 140 denarów rzymskich /m.in. Marka Aureliusza, Kommodusa, Septymiusza, Sewera/, złożony w woreczku z tkaniny w małej jamce wkopanej w obiekcie 201 - w pobliżu narożnika wyeksploatowanego w ubiegłym roku domostwa z późnego podokresu wpływów rzymskich - na poziomie stropu warstwy kulturowej "późnorzymskiej". Skarb ten, mimo iż zawiera monety z II wieku i początku III stulecia n.e., zakopany został zapewne w drugiej połowie IV wieku n.e.

Ostatnia faza zasiedlenia terenu stanowiska przypada na ok. XI w., kiedy to założono tutaj osadę. Odkryto dwa obiekty: palenisko i duży obiekt mieszkalny, w którym odkryto ceramikę, kości zwierzęce i liczne fragmenty bursztynu.

Przewiduje się kontynuację badań.

GNIEZDZIEWO, gm. Puck
woj. gdańskie
Stanowisko 13

patrz
wczesne średniowiecze

GORSZEWICE, gm. Kaźmierz
woj. poznańskie

patrz
neolit

GRABEK, gm. Szczerzów
woj. piotrkowskie
Stanowisko 5

patrz
okres halstacki

GRABICE, gm. Gubin
woj. zielonogórskie
Stanowisko 1

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Archeologii Nadodrza
we Wrocławiu

Badania prowadził doc. dr hab. Grzegorz Domański. Finansował IAN i WKZ Eialona Góra. Dwunasty sezon badań w XE w. Cmentarzysko kultury luboszyckiej. Osada kultury łужицьkiej.

Założono wykop o powierzchni 1380 m² w północno-wschodniej części cmentarzyska. Odkryto 24 groby /177-200/ wyłącznie jamowe. W chwili obecnej cmentarzysko w Grabicach jest największym rozpoznanym obiektem tego typu na obszarze kultury luboszyckiej. Wśród odkrytych grobów zawierających wyposażenie pozwalające na określenie chronologii dwa można łączyć z II fazą trwania kultury luboszyckiej /C₁/. Jeden z nich /187/ zawierał ostrogę z poprzeczkami /"hatkami"/, drugi /180/ grzebień A1 Thomas. Pozostałe groby należały do I fazy kultury luboszyckiej /B2b-B₂/C₁/. Grzebień typu A Thomas odkryto w grobach 182, 183, 188, a typu b w grobie 185. Najbogatsze wyposażenie miał grób 184, który zawierał: 8 różnego rodzaju okuć żelaznych, klucz żelazny, sprężynę i okucie zamka szkatułki, żelazne szczytce, fragmenty szpul brązowych, brązową klamerkę esowatą, przęśliki i gliny z piaskowca, sprzączkę żelazną, fragmenty zapinki brązowej z 8 seriff V grupy Almgrena, 2 brązowe zapinki typu 41 Almgrena i grzebień typu A Thomas. Odkrycia zafascynują w zasadniczy sposób dotychczasowe ustalenia dotyczące stratygrafii horyzontalnej tego cmentarzyska.

Unikatowym dotychczas odkryciem jest znalezienie przy grobie 197 bloku kamiennego o długości 90 cm, który pierwotnie wkopany pionowo stanowił stałą tego symbolicznego pochówka. Jest to jeszcze jeden element wskazujący na związki z kulturą wielbarską w początkowych stadiach rozwoju kultury luboszyckiej.